

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 6. Májusban 1789.

Mindenféle nevezetesebb elegyes Tudósittások.

Ugy azt erősithetjük, hogy a' maga nyavallyás
ágyát el-hagyott, de még nagyon lankadazó
erővel lévő II-dik JOSEFet a' múlt Szombaton az
ugy nevezett *Paraditsom* kertben szemléltük, a' Fő
Hertzeggel és Hertzegnével, a' főbb Kormányazó
Rendekkel ottan ottan Társaságban mulatja magát,
és a' Kabinét terhes körülállásai között gyakran
penna forog az ő Felsege kezében — azt tartjuk,
hogy az ő életéért és állandó egészségéért efedezők
előtt elég örvendetes hirt mondottunk. — A' midőn
ma ezen Levelünk Bétsből ki-indúlt, már F. M. G.
Hedik, a' tzel-szerint a' maga Taboránál vagyon,

hól az előre el-rendelt parantsolat-szerint ha minde-
 neket a' tzelra intézett tökéletességben talált, bizo-
 nyofon az ellenség' földére lépet; melyről mi min-
 den órán várjuk a' Tudósítást — F. M. B. *Laudon*
 a' közelebb múlt Hétfön reggeli 7 órakor indula - ki
 Bétsből, hogy a' maga Táborához juthassan, és meg
 érkezésével; a' télen már ki-tsinált útba minden ké-
 sedelem - nélkül belé - lépjen; kit a' Horváth-orzági
 Tábornál tett előre való rendelés tökéletes kézség-
 gel vár. Ez a' két meg-öszült Vitéz most az Au-
 striai Háznak 2 szegelet köve; kikre, H. *Kaunitz*
 után, most egész Europa szemeit függesztette. Bé-
 kességnek és Hadakozásnak Istene! légy mellett!
 — Már reggeli 3 órakor Hétfön el - állotta vala a'
 a' véghetetlen sokaság a' *Laudon* útját Bétsben, és ki
 nem mondhatni, mitsoda szives ohajtások között bo-
 tsátták - el.

Hogy a' Porta a' Békeiséget munkálódóktól a'
 Bánatot és Erdélyt kérte legyen azon kívül, hogy
 ő semmit-is nekünk visszfa - adni nem ígért, minden
 Levelek erősítik: — Hogy a' Békeiség tsak a' vért
 öntött tsaták után léfzen-meg; melyhez minden órán
 leg - nagyobb erőben hozzá kezdenek, abban min-
 denek annál kevessebbet kételkednek; a' mindenna-
 pi környülállások a' tsatát mennél telibb - torokkal
 kiáltják. — — — — —

| — — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 a' Húzárság pedig az egész Ország-
 ban nagy elő - menetellel Verbuál, és Posonyban
 tsak

tsak a' Deákság közzül 7 — 8 áll-bé napjában. — Ezen katona-szedés az egész Birodalomban újra meg-elevenedett; ugyan-is.

*Lembergöl-is April. 14-dikén azt írják: „ Egész Gallitzában újra egy kemény Rekluta-szedés vagy on, mely most a' leg-nagyobb szorgalmatosság. Tsak ezen a' héten 7 Komondó ment-ki a' nálunk lévő és ezen dologban munkálódó Regementtől, kik vizik a' Réklutákat a' Táborhoz, és mások szüntelen hordják a' Regementhez. — A' Gabona itten szüntelen drágodik; mivel az utak rozszak; de még sem olyan drága; mint Moldovában; hól némelly helyeken sem zabot, sem szénát, sem egyéb gabonát leg-drágább árron sem lehet találni. — Hogy Pestről *Therésia* Várán keresztül *Péterváradig* a' Kurirok, Staféták és Posták annál sebesebben járhasanak, Apr. 15-dikétől fogva *Soroksár, Latzháza, Kun Sz. Miklós, Szabad-szállás, Iszak, Vadkert, Halas, Mélykút, M. Therésia-Vára, Topolya és O-Verbász* on keresztül *Péterváradig és Zemlinig* a' Posták minden napi útban lesznek; mely parantsolat költ Budán a' Helytartó Tanátsból. — A' *Veteráni Barlang* keményen meg-erősített és minden ki-gondolható készürettel meg-vagy on szállva. — Hertzeg *Kóburg* Foksántól 8 mért-földnyire Oláh-országba elmozdult. — Erdélyből minden órán meg-esett történeteket várunk; mert a' mint a' szélekről érkezett Levelek erősítik, *Mavroyéni* a' maga Sergeit véghe-telen számra szaparította: most nem régiben egy *manifestumot* tett közönségessé, mely által azoknak az idegen hatalmoságok alatt lévő katonáknak, kik*

hozzá hadi-szolgálatra állanak, hónaponként nem csak 7 forint ajándékot ígért, hanem azoknak, kik Brdélybe bé-ütnek, rabolnak és pufztittanak, még a' maradékaiknak is nagy meg-jutalmaztatást ígér. — Egy Velentzéből jött Levél akarja velünk el-hitetni, hogy a' Porta segittségére liető 6 nagy *Algiri* hajók, mellyeken 6000 fegyveresek találtnak, nem kevés veszedelemmel fenyegetnék *Triestet*. Az-is mondatik az *Algiriakról*, hogy ezek az *Archipelagus*béli némely szigeteket is meg-fognának szállani, hogy a' Porta a' maga ott lévő erejét más-felé fordíthassa.

A' *Horváth-országi Táborból* azt írják, hogy a' múlt hónapnak 6-dikán a' *Szluiner* Seregbéli *Horvátok* és a' *Törökök* között egy tseté-paté történt legyen. 300 *Tökök* ki-ütöttek *Tzettin* Várából *Szulun* ellen, és egy fás völgyben egy 150 főből álló *Horváth* őrizetre találván, ezekkel csak nem 2 óráig tüzelének szemközt, hól a' miénk között egynéhányon a' tsata-piattzán maradának; a' *Törökök* pedig a' magok holtjaikat el-vitték magokkal, nem tudatik hány esett-el közüllök, a' tsata helyén egy sem maradt. — A' *Horváth-országi Magazinak* még eddig a' szörnyü roszsz utak miatt igen gyenge állapotban vagynak; itten minden eleségbéli dolgok most vagynak rendkívül-való mozgásban. — 30-ezer tüzelő fegyvert, ugyan ennyi arany készpénzen honnan vettenek legyen a' *Lengyelek* megmondjuk máskor; — elég az, hogy a' *Lembergi* különös *Levelek* szerint már el-érkeztek, és *Lengyel* kézben vagynak. — Hogy a' *Dántzigi* ki-kötő helyben

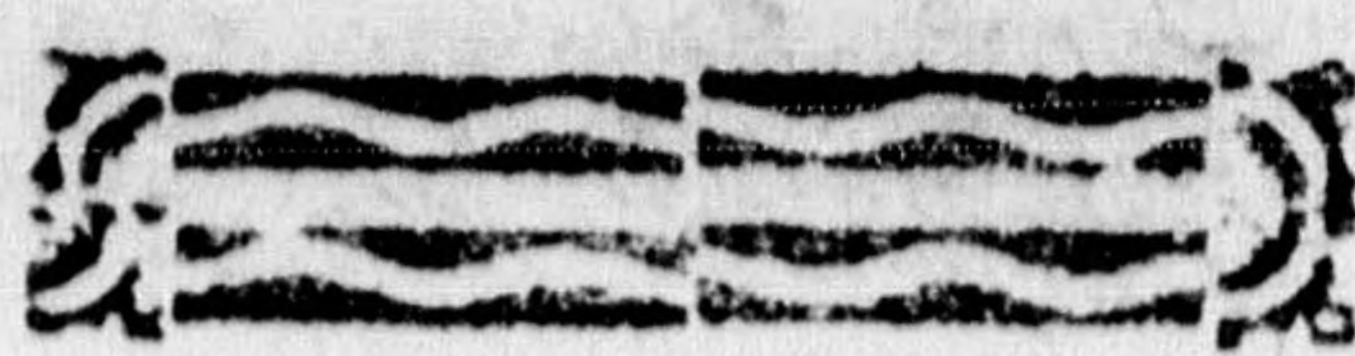
ben Pruszszus Inzsinérek dolgoznak, annak tsak az az oka, hogy a' meg-szalasztott ellenseges hajók között edgy-is oda magát bé-ne vonhassa. — — A' mi Pétersburgból jött Kurirjaink azt beszélik, hogy az *Otzakovi* Basát itten szemtől szembe látták; ki a' *Potemkin* házában lakik, és a' kit *Potemkin* nagy győzedelmi-pompával vitt-bé Pétersbugba. — A' Svédék és Dának között lévő fegyvernyugvásnak ezen hón. 15-dikén lészén vége; de már-is 15-ezer Orosz *Helsingerbe* meg-érkezett, a' mint a' múlt hón. 8-dikán költ *Koppenhágai* Levelek erőfitik, és ezen népség az ott fekvő Orosz hajós-seregre nagyon rendelve. — Azokat az Ujság-írókat, kik a' mostani hadakozásnak szándékát, plánumait és folyását előre írják, tsak nevetni kell; a' következendőkből sem mi, sem mások nem tudnak semmit-is; azért várjuk a' történeteket; mellyek az ajtók előtt állanak — itt van a' —

A' Hadi Tanátstól közelebb ki-adott Tudósítás.

A' Lovas Sereg Vezére Hertzeg *Kóburg Románból* April. 22-dikén ezen következendő jelentést küldötte a' Fő-Hadi-Tanátshoz: — A' *Lévener* Húszárok² Obestere *Karaitzai*, a' kezére bizott hadnak egy részével *Vallyeszáka* nevü faluban lévén szállva, Apr. 19-dikén reggel hirül hallotta, hogy egy számos csoport lovas ellenség *Adsudról* az Ország-útján *Baken* felé meg-indúlt; melyre az említett Obester a' *Faraoniban*, *Vallyemárén* és *Vállye-Székán* (*Száraz Patak*) Kántonirozó (vég-hellyeket őrző) Sergét, a' melly 3 osztály lovsokból, a' *Kaunitz* 1 Batallonjából, és 200 Arnótokból áll vala, ki-állította ily formán:

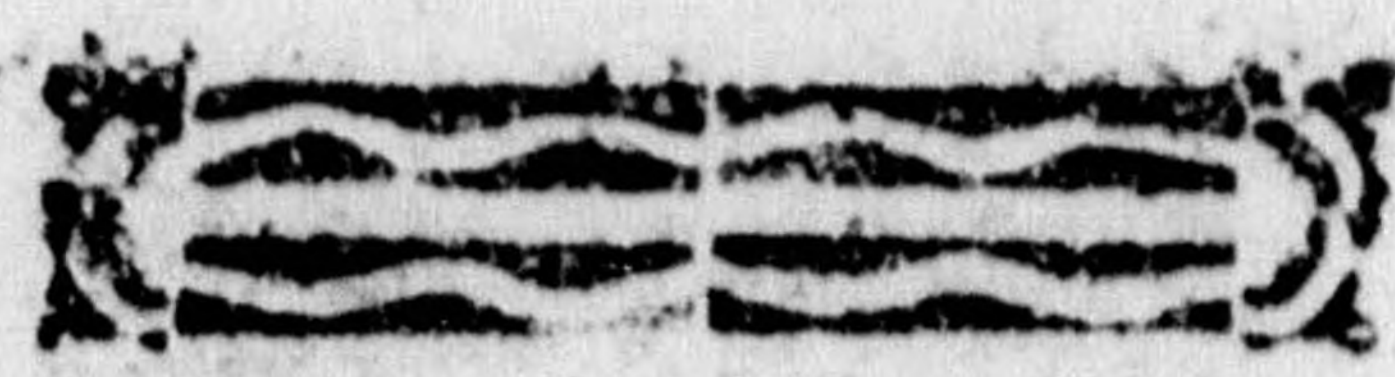
mán: hogy Májor *Köszegi* egy osztály *Tsászar* Húszárokkal jobbra a' *Faraoni* hidhoz állott, edgy osztály *Barkó* Húszár balra a' térségre az Ország-útjához, az első dombra 2 Kompánia egy ágyuval, és jobb kézre a' temető dombjához ismét 2 Kompánia 2 ágyukkal a' *Vályemári* térségnek fedezésére; a' *Lévener* Könnyü-lovagok hátul állottanak tartalékul, hogy a' merre szükség leszzen a' több Húszároknak segítségül mehessenek, a' *Kaunitz* Obestere *Linde* pediglen 3 Kompániákkal és egy ágyuval a' leg magosabb dombra állott. Alig rendelte vala-el ekképpen Sergét az Obester *Karaitzaj*, midön az ellenség az Anatoliai Seráskiernek *Hagy Szojtárinak* Vezérlése alatt, mintegy 5-ezerből álló számmal, mind válogatott lovas Törökökből állván, megérkezék, a' völgyön nagy serénységgel három csoportokban által-takarodék, és a' mi Húszárainkra igen dühösen rá-tsapa; minthogy pedig az ellenség a' Húszároknál sokkal számofabb vala, tehát megparantsolá az Obester *Karaitzaj* a' Húszároknak, hogy lassanként hátrálván tsalnak-bé az ellenséget a' térségre az ágyu-lövések eleibe: ez meg-lévén olly keményen kezdé az Obester rájok ágyuztatni, hogy a' Húszároknak üzésétől meg-szünni kéntelenítettnek, hanem mind a' három csoport teljes erővel a' miéinknek bal-szárnya ellen fordulának, a' hol a' *Barkó* Húszárok és az első dombon lévő gyalogok valának, és ezeket körül venni igyekezik vala; de a' kartáts, fő-képpen pedig a' mi Húszárainknak markos rájok ütése, itt-is az ellenséget vissza-veré. Ujjra reudbe szedvén magát az ellenség, próbálta

középre és a' miéinek jobb szárnyára ütni, még pedig vakmerőséggel, hogy némely Spáhifok egészen az ágyu végéig és a' gyalogoknak fegyveréig benyargaltanak; de itt mind az agyuk, mind a' gyalogság tüzelése, mind pedig és fő-képpen a' *Lévener Húzárok'* vitézsége, sokat az ellenség közül elhúllatának és azt visszafelverék. Látván tehát a' Törökök, hogy minden-felől halszantalan próbálnának, halottjaikat és sebeseiket szedve a' mint lehetett összeszedvén, a' völgyön ismét visszafel-takarodának; tül a' völgyön pedig magokat ismét rendbe-szedvén, szándékoznak vala a' tsatát még egyszer megujjítani; de midön látnák, hogy a' mi Húzáraink az őket kergetéstől meg-nem szünnének, sőt az *Obe-ster Karajtzai* két Kompánia gyalogokat két ágyukkal utánnok mozdított, kik által a' völgyön tül vett rendjek-is meg-bontatott, tehát a' tsatának megujjításáról szándékjokat le-tévén, visszafel-mentek *Lunkamáréba*, a' holl az ő gyalogjaikat hagyták vala és következő napon a' gyalogsággal edgyütt a' *Trotus* vizéig el-takarodtanak.

Ezen tsatában 40 Törökök a' viadal helyén halva maradtak, magokkal pedig többet 200-nál halva el-vittének, kik közül az úton és út-félen még sokan meg-találtattanak; halva maradtak 100 Török lovak, 2 Török Zászlók, sok-féle fegyverekkel és pénzel a' miéink által nyereségül el-hozattak: A' mi Húzáraink sokkal forróbb indulattal viaskodtak ezen tsatában, mintsem tsak egy Törököt elevenen el-fogtak volna, hanem neki keferedve mind a' mit találtak le-apritották. Ré-

Szünk.

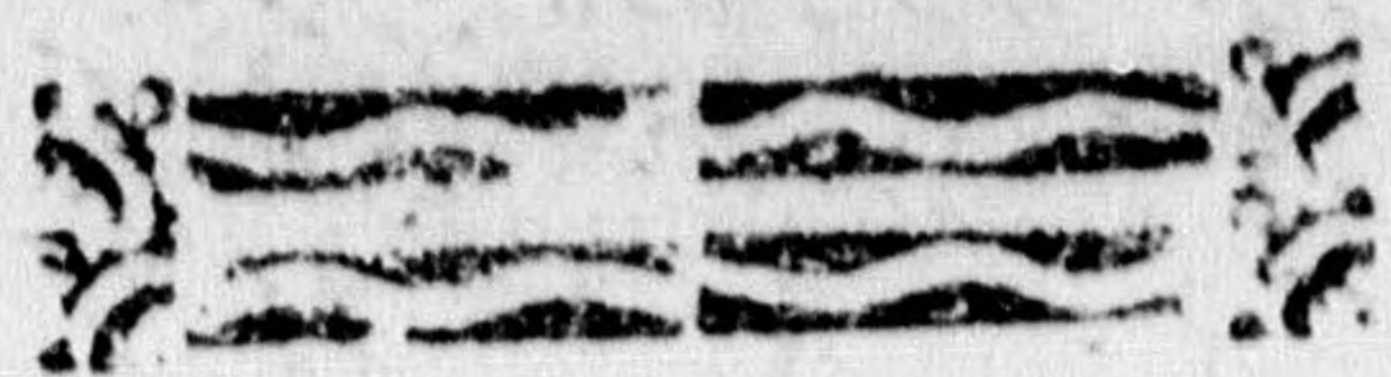

szünkről estenek-el itten halva a' Tsászár Húszárok (köz-
 züll 9 legény és 8 lovak; a' *Barkó* Húszárok kö-
 züll 5 legény és 5 lovak; sebeket kaptak a' Tsászár
 Húszárok közüll 17 legény és 24 lovak, a' *Barkó* Hú-
 szár közüll 14 legény és 19 lovak, *Lévenerek* közüll
 legény egyszem, tsak 7 lovak; a' *Kaunitz* gyalogja
 közüll egy legény. A' meg-sebefettek között találtat-
 nak Tsászár Húszár Májor *Köszegi* és Hadnagy *Ve-*
ress; a' *Barkóból* Fő-Hadnagy *Geringer*, a' kik vi-
 téz bátorságoknak igen szép példáját mutatták, ne-
 vezetesen Fő-Hadnagy *Geringer* tulajdon kezével
 vette-ki a' Török Zászlót az ellenség' Zászló-tartója-
 nak kezéből. Az Obester *Karaitzai* bizonyítása-sze-
 rint még jól viselték magokat ezen következők,
 Májor *Beddeus*, nem külömben *Ötves*, *Barkó*, *Kere-*
kes és *Zieg* Kapitányok a' *Barkóból* valók, a' Tsá-
 száréből *Halász* és *Baronkai*; a' *Lévenerekből* *Dön-*
ning és *Gommeri*: ezen Kapitányok a' magok Né-
 pét szép rendel vigyázva hordozták, és a' hol kel-
 lett az ellenségre vitézül rá-ütöttek. Az Obester
Lindének is ezen tsatának szerentsés ki-meneteléből
 lokat lehet tulajdonítani; minthogy a' maga Bata-
 lionját jó rendben tartotta: a' *Kaunitz* Batalionbéli
 Kapitány *Klopp* és Fő-Hadnagy *Rittersberg*-is igen
 jól viselték magokat; átaljában az Obester *Karaitzai*
 minden itten jelen vólt felsőbb és alsóbb Tiszteknek
 és az egész legénységnek ditséretet tulajdonit. —
 Ezen jelentésnek a' Fő-Hadi-Tanátshoz lett meg-
 érkezése után ő Felső *Rittersberg* és *Geringer* Fő
 Hadnagyokat jó magok viséletekért rangjokban egy
 lépéssel elébb mozdítani méltóztatott; ugy mint:
Rittersberget az első ágyus Regimentnél, *Geringert*
 pediglen ugyan a' *Barkó* Regimentnél Al-Kapitány-
 ságra léptette. (**)

Loptuk szóról szóra.

Lengyel-ország. A' Gyülésben el-olvaftatot *Pro-jectumban* fel-vettetett, hogy 100-ezer emberekből álló Sereg ez-tendönként 48 millió 531411 Lengyel forintokba fog kerülni, melly a' Német forintnak negyed-része; és a' régi 8 millió 790140 forintig való jövedelmeket abból el-vévén, a' szabad Közön-ségnek 39 millió 741263 Lengyel forintból álló fundust kell fel-találnia, hogy az egész Hadi-sereget táplálhassa. Továbbá 910000 Lengyel forintokra vagyon ez-tendönként szüksége a' szabad Közön-ségnek, hogy a' fel-vett 10 millió Lengyel forintoknak intereffsét le-fizethesse, ugy hogy ujj jövedelmek 41 millió 9512263 Lengyel forintok kívántatnak-meg; de ehez nintsen még számlálva a' hadi-szekerekért való költség. *Brániki* Vezér azt tanátsolta a' rendeknek, hogy mind azokat az alkukat, mellyeket a' fegyver bé-hordatására nézve kötöttek, fel-bontsák, és inkább az Országban készittessék a' fegyvert Lengyel vasból, hogy a' 6 millió Lengyel forintokat, mellyek azért idegen Országba mennének, a' Hazában meg-tarthassák. Ugyan az nap, Apr. 2-dikán az Ország'-gyülésében az a' jelentő írás olvaftatott-el, mellyet a' K. Pruszszus Minsterek a' Berlinbe érkezett Lengyel Követnek adtanak. Ebben ujjonnan erőfiti baráttságát a' Berlini Udvar, és a' többi között ezen pontra vonfza a' Lengyeleknek figyelmetefségét: hogy az Oroszoknak továbbá-is engedjenek éles házokat tartani a' Közön-ségnek Tartományjaiban, arra rendelt Kommissáriusoknak vigyázások mellett, minden katona-örizet nélkül.

nélkül. 5-dikén jöve egy sebes izenet *Lubomirszki* Fejedelemtől Ukrániából a' Hadi - Kommissiohoz , hogy egy tsoport gyülevéz nép egy földes Urat feleségével , gyermekeivel é; egynéhány tselédes szemellyekkel edgyütt meg - ölt , és minekutánna a' házat fel-dúlta vólna, ismét meg - szökött. A' Hadi Kommissió még az nap öszve-gyülekezett, és 4 Regementeknek parantsolatot adott, hogy 4 ágyukkal oda el-mennyenek. Ezen 4 Regementek még leg-számosabbak , mivelhogy 200 emberből állanak , holott a' többieknél tsak 130 emberek számláltatnak. — Következendő napon, 6-dikán arról a' tájékról hozta egy Kurir a' második hirt, hogy egy öszve-tódúlt Nép, némelly Görög Papoktól ösztönöztetvén , a' Nemzeti-Lovas-feregbéli Kapitányt, *Pietroneszkit* éjttzakának idején véletlenül meg-támadta, és meg-ölte. Ugyan onnét irt Gróf *Csúzki* az ő fiának *Varsóba* , hogy az ő élete leg-nagyobb veszedelemben forogna. Ezen jelentésre az ifju Gróf leg-ottan útnak indúlt, 150 Nemzeti-lovasokat magával el-vitt, 4 nagy szekereken , ugy hogy mindedgyiken közel 40 emberek ülének , mert ezen Uraknak még nintsenek lovaik , mivelhogy a' Pruszsufok, Szászok és Oroszok a' valamire való lovakat meg-vették. Ezekkel a' 150 gyalog járó lovasokkal el - ment , hogy meg-mentse Attyát. — Az a' hir , hogy a' Török Követ , a' ki Lengyel - országba jövendő lézen , és a' Konstantzinápolyba menendő Lengyel Követ, ugyan egy időben a' határ-széleken öszve-fognak találkozni, egymást köszönteni, és mindenik fegyveresekkel késértetvén fogja folytatni útját ki-rendelt helyére.

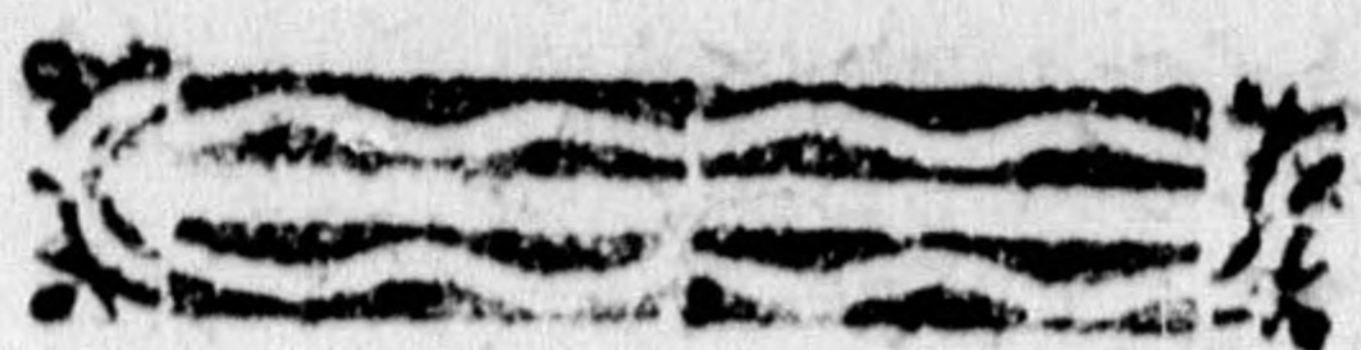
Gömör - Vármegyéből. Aprilisnek 7 - dikén *Tsetneken* tűz támadott, melly 5 házokat hamúvá égett; ha a' patak akkori időben meg - nem áradott volna, a' láng az egész *Mező - Váro*st meg - emészttette volna. A' következő éjtszakán *Rekenyében* és *Tornallyán* azon egy időben kegyetlenkedtek a' tűznek lángjai, *Rekenyében*, *Tsetnekhez* egy óra járó földön 16 házok égtenek - meg, és *Tornallyán* a' helységnek nagyobb része.

Ujj - Grádiska körül 6 batallion gyalogoknak és 11 divisió lovasoknak Tábart vernek; 10 batallion gyalogok *Okutsán* tájékán az *Ó - Grádiskai* úttól nem messze fognak táborozni, tsalhatatlanúl, hogy mi - hent a' *Száva* el - apad, *Berbir* ellen induljanak. A' *Grádiskai* Regementnek Adjutántja, nem régenten *Matskovátz* - felé hajózván, az ottani erdőből ember - i szavat halla, mire nézve meg - parantsolá embe - reinek, hogy oda hajózzanak; a' hol 2 lovak fe - jeit, és egy embernek kezeit a' vizből ki - állani lá - tá; e' négy emberek által ki - vonattatott. Az egész - szen meg - meredett lovak a' helyből ki - nem mozdit - tathattak.

Honnan származott a' hir nem tudjuk; de *Béts* - ben azt beszéllik, hogy *Gen. Splényi* 12 Húszárok - kal *recognoscerozni* menvén, el - fogatott volna, mely hirnek szükséges - képpen hazugságnak kelletik len - ni. — A' *Jaszzyból* vett Tudósítás - szerint a' *Tö - rök* őrizet *Benderből* a' *Várnak* vivására közelge -

tő *Kamenszkoy* Seregére ki-rohant, de 3 óráig tartott erőszakos harczolás közt az Orosz ágyukból és puskákból olly keményen lövöldöztetett, hogy 300 Törökök meg-ölettetek, egy két ló-farku Basa és 4 Bimbasák 15 legényekkel el-fogattattak. Az Oroszoknak veszteségét kevésnek lenni mondják. *Kamenszkoy* Vezér *Khotzimból* várja a' lok ágyuknak érkezését a' *Dnizteren*, mellyek Apr. 2-dikán még nem érkeztek-el Seregéhez. A' felyebb említett folyó vizen továbbá apró hajók épittetnek, mellyeknek mindedgyike egy 18 fontu ágyut fog hordozni, hogy a' Várnak oltromoltatásanai lehelsen halznotkat venni. — Az *Elmt* Serege *Hustól Galatz*-felé indúlt. — A' *Veleniben* találkozó ezer Törökök, ujj Sereggel izaporodtak-meg, a' kik ellenséges igyekezettel vagynak. Ambar ez idei Táborba szállásban-is leginkább erre a' *Palzizusra* tzelozzon ellenséges izándékjok, mindazáltal a' megtett jó rendelések itten is semmivé fogják tenni az ő tzeljokat. Mindeneknek reménysege ezen a' *Palzizulon* levő izelső őrizetnek igazgatóján, *Orosz* Regementnek Fő-Hadnagyán, a' *Habelsverti* történetnel olly ditső hirre kapott Fő-Tilzten, *Nemejen* és az ő vezérléle alatt levő batallionon áll, melly ebben a' hartzra-keleésben-is fenn-fogja tartani Regementjének ditsőségét, mellyről, mikor még *Haller* nevét vifelte, maga *Fridrik* meg-vallotta: hogy az *Aultriai* Regementeknek leg-vitézebbei között való. Ezen Regementnek *Obest*-batalliona minden *Palzizufokon* el-vólt olztva tavaly, és minden történeteknél ki-mutatta álhataltságát, rend-tartását és bátor szívet. Mostan a'

Tömösi Pafszust óltalmazza. — *Berbirből* nem régenten 40 idegen Török Arnótak el-szöktek és haza futottak. Egynéhány napok után megint más 50 Arnótak próbálták szerentséjeket, és az elsőket követték; de a' Pandurok és Berbiri Törökök útol érték és vissza-hozták őket, és mindedgyiket 70 *degeneggel* vagy páltzázáfokkal a' lábak talpokra, bünteték-meg; az ő ordítások által-hallatott Ó. Grófdiskába.

Lengyel-ország. Az a' hír fut, hogy Gróf *Potoki*, a' Lovasság Generálissa minden Seregével edgyütt, melly 8000 emberekből áll, az Orosz óltalom alá adta magát, és az ő hív embereivel az Oroszok földjén áll. Az ő földije, a' Lengyelek *Varsóba* akarták tsalogatni, 's egyszersmind sok pénzt ígértek annak, a' ki fogva el-fogná hozni. De okosabb vólt, hogy sem törbe ejtethetett vólna. Szerentsés vólt abban, hogy meg szökött; mert egyébként minden méltóságaitól meg-fosztattatott és örök tömlötre hányattatott vólna. Minden jószágai elvétettetnek, és az Országnek birtokai az-által öregbítettnek.

A' múlt hón. 18-dik napján, egy nem utólsó furtsaság történt Pest Párofsában: Egy Vidéki ember, a' ki Pest Várofsát soha sem látta, annyival is inkább a' piattzát nem tudta hol légyen, meg-szólit egy betsületes Leányzót: Hallja kend Lelkem, merre vagyon itt a' piattz? Ez pedig ugy mond: hiszem jöjjön kend velem, én-is oda megyek. Menedékénységében a' jó Vidéki így szól vala hozzája: Hallja kend édes Lelkem, nem ismer kend egy

szatyros Leányt? hogy ne ismérnék — hiszen magam-is az vagyok mikor szatyorral járok, és ha kell kednek itten ezen-is vagyon, valahányszor a' piatzra mennek. — De nem olyan kell nekem mint kend, hanem a' ki ezüst órával jár a' piatzra, és tarka ruhája vagyon. Nézze kend édes kintsem, nekem azt mondotta: hogy szaporán vegye - meg kend ezt az órát egy forinton, most mingyárt 20 forintokat nyerhet kend rajta — nekem pedig több pénzem sem vólt i forintomnál még-is szivesen oda adtam. Azután el-viszem az óra-tsinálóhoz, tehát fel-nyitják, és ürelesen találtuk. még jól ki-nevettek mellette — mikor pedig meg-betsültem, csak 4 krajtzárra betsülték, mert nem egyéb hanem tsupa ónból öntött órátka. — tehát bizén ugy gondoltam magamban, hogy most a' piatzról el-megyek Budára, talántán én-is meg-tsalhatok ott valakit. — Nézze kend, az óra-tsináló még a' mutatóját-is el-törte, hát még azért-is fizessek, én bizony nem leszek két Városnak bolondja.

Brittánia. Miólta az Uj-Holláudiában le-telepedett gonosz-tévőknek híre érkezett, azólta parantsolatok adattattak, hogy oda megint az e'-féle halálra ítéltettek küldettefsenek. Koránt sem olyan áldott termékeny tartomány ez, a' mint az előtt le-irattatott; hanem valójában számkivetés földje. A' Klima olly változó, hogy 24 órák alatt a' Thermometer 30 grádusnyit változik. Fergetek, vilámlás és égi-háború gyakorta vagyon. A' föld szaporán termeszt, de az Europai plánták és magok meg-nem élednek. Nagy folyó vizekre még nem akad-

akadtak, a' patakokban nintsen fogyatkozás. A' nyárnak közepén kevés fű találtatott, és 40 juhok között, mellyek el-botsáttattak, csak négyen voltak életben, mikor a' hajók el-indultak volna. Az oda hozott 3 teheneket a' lakósók meg-ölték. A' fának négy nevezetes nemei vagynak, mellyek 50 lábnyomni magasságra nevednek. Egy fát az ujj lakósók nagyon meg-betsülnek, mivelhogy az eleségnek fogyatkozásában táplálást ad. A' négy lábú állatokból kevesek találtattak. A' *Kangura* akkora mint egy juh, a' bőre mint a' nyúlé, és hátulsó lábai, mellyeken áll hosszabbak az elsőknél. Egyéb-aránt vagynak kutyák és vad-matskák; vad-galam-bok, vad-kátsák, fürjök, hollók és némely tarka madarak. A' halak, mellyek ottan talátnak, az Europaiakhoz koránt sem hasonlók. A' lakosoknak, a' kik igen képtelenek, mezitelen járnak, és hosszú fa botokat viselnek fegyver helyet, nagyobbára halak az ő eledelek.

Utolsó elegyes jegyzések.

Tngnap ő Felsége *Senbrunba* szekeredzett valaki; tegnap-előtt pedig a' *Paraditsom* kertben ebédle; napról napra gyógyúl és erősedik.

Azt olvasom szóról szóra egy Bétsi Tudósításból:
„A' *Dominicánusok*, *Franciscánusok* és *Kapucinusok* Klastromai előtt az egész Ts. Királyi örökös Tartományokban nagy változások állanak. A' Templomok Plébániákká lésznek; a' Klastromok' épületei Beteg-szegények számára, nevelő házokká, világi és Papi Oskolákká alkalmaztatnak.

Az *Orsova* körül öfzve-gyült Török Táborról, mely a' Bánáti bé-ütésre gondoltatik vala öfzve-gyültnek lenni, az a' hir, hogy nagy hirtelenséggel fel-szedvén a' Sátor-fát, vízfza-vonta magát nem tudják merre, melyre egy *Bukorestből* érkezett Levél szolgáltatót volna alkalmatofságot; de ez előttünk bizonytalan hir, 's még bizonytalanabb az, a' mit már egynéhány Német Levelekben megint olvashatunk, hogy *Bendert* az Oroszok szerentséfen megvették volna; sőt merjük mondani, hogy e' még eddig hazugság.

A' Békeiségről még tsak hallani sem akaró felső hangon beszéllő Porta soha még olly nagy erővel meg-nem mozdult mint most; de soha az Austruiai és Pétersburgi Udvarak-is olly nagy hadi-készületeket nem tettek mint a' mostani. A' *Plánum*, a' tziel, melyre nézve ezen háború olly vakmerőleg indult és foly, még nem tudatik. Az Orosz Udvar ugyan már vett valamit észre belölle; azért nagy hirtelenséggel küld egy Hajós-ferget a' Közép Tengerre, hogy az Anglus és Hollándus hajós-sereg a' Svéd hajós-sereggel minekelötte edgyesülne, légyen ez-is ott — — A' *Baltikum* Tengeren *Admirál Orlov* az Orosz Fő Vezér, és ő alatta *Naszszau*. Titok minden dolog — a' történetekig semmit sem tudunk, akár mit mondjan vagy irjan valaki.